

Nové pardubické báje a pověsti

Jméno autora: Pavla Avramová

Matičné jezero

Před více než sto lety žila v Pardubicích malá rodinka, otec Svatopluk, matka Kateřina a jejich dcera Anička, které bylo dvanáct let. Bydleli v domku kousek od jezera. Anička si k jezeru chodila každý den hrát s ostatními dětmi.

Jednoho slunečného dne, když byla celá rodina u jezera, přišli vojáci. Šli naverbovat muže do armády. Když to Svatopluk uviděl, běžel se i s rodinou schovat do rákosí, které bylo kolem jezera. Když naverbovali skoro všechno schopné muže a všechno prohledali, jestli se někdo neschoval, zas odešli. Po několika hodinách vylezl Svatopluk s rodinou z rákosí a odebrali se domů. Svatopluk byl jediný schopný muž ve městě, a tak pomáhal, kde se dalo, nosil vodu, opravoval střechy. Večer přicházel unavený, už se jen navečeřel a lehl do postele. Takhle to šlo několik měsíců. Po několika měsících znovu přišli vojáci, tentokrát se přišli jen podívat, jak to tam vypadá. Svatopluk zrovna opravoval střechu, takže si jich nevšiml, ale oni jeho ano. Svatopluk musel na vojnu a Anička s matkou se staly služebnými na hradě.

Od té doby Anička s matkou trpěly hlady a neměly ani pořádné šaty. Každý den musely pomáhat někde jinde, v kuchyni, v zahradách nebo dělaly služby dceři knížete. Už to byl přesně rok, co sloužily na hradě, neustále trpěly hlady. Jednou už Anička měla tak velký hlad, že ukradla z kuchyně kousek kuřete, které bylo pro knížete. V kuchyni si toho nevšimli a donesli to knížeti. Ten začal pátrat po tom, kdo to udělal. Když se dopátral právě k Aničce, nechal ji odvést do vězení.

Matka ho prosila, aby Aničce dal milost, ale byl neoblomný. Matka nosila Aničce každý den kousek chleba a pokoušela se ji dostat ven. Jednoho dne se jí podařilo odemknout zámek, který byl na mřížích. Dala Aničce nějaké peníze, co měla, a řekla jí, aby rychle utíkala do města, koupila si něco k jídlu a schovala se u jezera. Anička poslechla a utíkala do města. Matka dalších pár dní pracovala na hradě. Když přišli na to, že Anička utekla, obvinili její matku, odsoudili ji k smrti a jako výstraha pro ostatní měla být za tři dny utopena v jezeru.

Celé tři dny matka ve vězení plakala. Anička se ukrývala v rákosí. Najednou uviděla matku, jak ji vedou svázanou k jezeru. Vynesli rozsudek a hodili ji do jezera. Anička se rozplakala a volala: „Matičko!“. Počkala, až všichni odejdou, aby mohla matku vytáhnout. Silou vůle se jí to podařilo. Mluvila na ni, ale maminka neodpovídala. Anička ještě několik hodin plakala, pak maminku přikryla trávou a odešla. Po dvou dnech Anička onemocněla a nikdo nevěděl, co jí je. Zemřela. Další noc, přesně o půlnoci, ji někdo viděl, jak jako duch bloudí kolem jezera. Volala na matku a přitom plakala. Takhle se to opakovalo každou noc až doteď. Jezero se od té doby nazývá Matičné.

Jméno autora: Adéla Příbylová

Bájná cukrárna

Mnoho spisovatelů se zabývalo zapisováním různých bájí a pověstí s fantastickými i historickými rysy. Objevují se v nich nadpřirozené bytosti i různě dokreslené a smyšlené historické události. K novým pověstem našeho města bych zařadila téměř bájně vyprávění o malém obchůdku na starém městě. Byl kdysi otevřen asi v polovině Klášterní ulice v domě po levé straně při cestě na zámek.

Než se ale dostaneme k jeho provozu, musíme se vrátit až do 20. let minulého století. V Karlových Varech se tehdy narodil chlapec, kterému dali jméno Lamberty. Jeho babička vyprávěla, že se jí po jeho narození zdálo, že se u jeho kolébky objevila žena v dlouhých světlých šatech a předpověděla mu, že bude hodně cestovat, ale že bude mít sladký život.

Lamberty vyrůstal, byl velmi schopný, energický a ctižádostivý. Dědeček, který pracoval v kuchyni největšího lázeňského hotelu Pupp, ho občas bral s sebou a chlapec mohl pomáhat při drobných pracích. Obdivoval společnost, která přijížděla do vyhlášeného lázeňského města, a představoval si, že sám bude jednou uznávaný a vyhledávaný. Když se měl potom rozhodnout, čím bude, vzpomněl si na vyprávění své babičky o sladkém životě. Cukrárna v hotelu ho totiž lákala nejvíce, protože tam bylo vždycky všechno čisté, voňavé a opravdu sladké. Cukrářský mistr si Lamberta oblíbil a přijal ho do učení.

Lamberty na dobu učení rád vzpomínal, byla to pro něho doba plná novinek. Pod mistrovským vedením patřil brzy mezi nejlepší cukráře. Mistr mu po vyučení poradil, že by měl ještě získat další zkušenosti, a poslal ho ke svému příteli cukráři do bývalé Jugoslávie. Tam se Lamberty seznámil s novinkami zákusků a s přípravou různých druhů žádané zmrzliny. Potom ještě odjel na čas do Itálie a tam už byl o jeho cukrářské umění velký zájem.

V té době ale v Karlových Varech onemocněla jeho maminka a Lamberty se vrátil domů. V lázních se seznámil se svou pozdější manželkou, která se tam zotavovala po nemoci. Pocházela z Pardubic, ale přestěhovala se za manželem, protože ten se stal uznávaným a váženým šéfem cukrářem hotelu Pupp. V hotelu zůstal až do důchodového věku. Potom vyhověl manželce a přestěhovali se do Pardubic, aby pečovali o jejího starého otce.

Lambertovi ale začala chybět cukrárna. Nejrůznější výborné zákusky i zmrzlinu připravoval pro přátele a známé a ti ho nakonec přesvědčili, aby si znovu cukrárnu otevřel.

A to byla právě ta pověstná cukrárna v Klášterní ulici, která se proslavila hlavně nejlahodnějším pohárem s názvem Maruška, pojmenovaném podle Lambertovy manželky. Sám pohár na přání připravoval, říkal, že jsou v něm zkušenosti získané od karlovarského, jugoslávského i italského mistra s přidáním tajných ingrediencí. Úplný recept od něho nikdy nikdo nezískal.

Přátelé obchůdku vždycky už říkali cukrárna U Lamberta a zákazníci si ji pojmenovali jako cukrárnu U Itala, protože si mysleli, že tehdy tak známé výborné italské sladkosti může tvořit jen italský rodák.

Jméno autora: Markéta Richterová

Ferdinandův hodinový stroj

Tato pověst vypráví o mistru hodináři Ferdinandu Šrobmanovi, který byl vyhlášený po celém kraji a jehož práce byla královsky placená.

Jednoho dne se vzácný hodinový stroj na Zelené bráně zastavil. Lidé nevěděli, kdy jít na mši, ponocný nevěděl, kdy je půlnoc, a celé město jako by bylo převrácené naruby. Měštští konšelé pozvali mistra hodináře, aby stroj opravil. Slíbili mu dvojnásobnou odměnu, pokud stroj opraví do tří dnů. Hodinář práci přijal. Musel nepřetržitě pracovat, jen aby stroj opravil. Konšelům se jeho práce velice líbila, ale když přišlo na peníze, žádné mu nedali, prý že je bohatý mistr a peníze nepotřebuje. Hodinář beze slova odešel.

Konšelé se při bohaté hostině chlubili, jak na mistra vyzráli a jaký je hlupák. Druhý den lidé zjistili, že mistrova dílna je prázdná a mistr odešel neznámo kam. Za tři dny město s hrůzou vidělo, že hodiny jdou obráceným směrem. Všichni to považovali za zlé znamení a ze strachu žádali opravu hodin. Konšelé strachu také podlehli. Protože nevěděli, kam mistr hodinář odešel, zvali každého hodináře z okolí, aby hodiny opravil. Čím více hodinářů se snažilo hodinový stroj opravit, tím méně bylo peněz v městské pokladnici. Nikomu z nich se to však nedařilo.

Jednoho dne se ve městě objevil hodinář Ferdinand a lidé ho prosili, zda by se nepokusil opravit obráceně jdoucí hodinový strojek. Mistr se hned dal do díla. Brzy vzácné hodiny opravil a odešel do své staré dílny. Jenže za tři dny se hodiny zastavily nadobro. Lidé spěchali za mistrem Ferdinandem, ale když dav lidí doběhl do dílny, u mistrovy postele stál kněz, který mu dával poslední pomazání. Mistr Ferdinand zemřel a hodinový stroj zemřel s ním.

Jméno autora: Tereza Trampotová

Báje o Cyprianovi

Cyprian byl kluk jako každý druhý. Žil ve vesnici Chudo (dnešní Chrudim) se svými pěti bratry a třemi sestrami. Cyprian byl ze všech sourozenců nejstarší. Kdyby se jeho rodičům něco stalo, tak by to byl on, kdo by se musel postarat o sourozence.

Rodina žila vcelku poklidný a bezstarostný život, dokud vesnici nenavštívili žháři. Ti vypálili celou vesnici a zabili i mnoho lidí. Mezi nimi byli i Zbyšek a Ludmila, Cyprianovi rodiče. V následujících týdnech bylo vše na Cyprianovi. Shánění jídla, pití, oblečení, nového domova. Cyprian se snažil ze všech sil, ale po několika týdnech toho na něj bylo už moc. Svým

sourozencům řekl, že jde do lesa sehnat nějaké jídlo, a oni ať rozdělají oheň. Mezitím došel k jezírku, o kterém věděl jen on. Svlékl se a potopil se na dno jezírka. Relaxoval takhle asi půl hodiny, než si uvědomil, že na něj čekají sourozenci. Oblékl se a vyrazil zpět do vesnice. Když přišel, nevěděl, co se to děje. Celá vesnice byla jako zmrzlá. Nikdo se nehýbal. Cyprian měl vždy dobré srdce, a tak se rozhodl, že opraví všechny domy ve vesnici. Dal se do oprav, které dokončil za necelé dva roky. Za tu dobu každý den, každou hodinu, každou minutu přemýšlel, jak vrátit zpátky čas. Vzpomněl si na jezírko, ve kterém se koupal, než se začalo dít vše divné. Rozhodl se to zkusit. Vydal se do lesa a po několika minutách došel k onomu jezírku. Odložil si šaty a potopil se. Po chvíli se rozhodl vydat na cestu zpět. Když došel do vesnice, vše bylo, jako by se za ty dva roky nic nestalo. Ovšem že lidé byli v šoku, když viděli své opravené domovy. Děkovali pánu bohu, ale Cyprian věděl, že to nebyl bůh, kdo jim postavil nový dům, ale nechal to být. Takhle vznikla báje o Cyprianovi.

V dnešní době si na tuto báji nikdo nevzpomene, ale měli byste vědět, že stopky, které používáte, se pravým jménem nazývají Cyprianův stopovač času. A jistě teď už všichni víme proč.

Jméno autora: Jakub Vondrouš

Dům U Ukřičené Stáni

Stojí v ulici U Divadla, číslo popisné 784. Vypadá jako obyčejný dům, ale není! Stalo se tam něco, o čem by se nemělo mluvit. Bydlela zde rodina Vaňkova, otec truhlář a matka prادلena, s dcerou Stáňou. Ta už od malička byla velmi nepříjemné dítě. Stále křičela, vztekala se a působila rodičům jen problémy. Malá Stáňa byla natolik umíněná, že už ji rodiče ani nebrali z domu, aby jim nedělala ostudu.

Když už Stánička byla větší, každý by si myslel, že se situace zlepšila. Právě naopak. Rodiče měli své děti naučit dobrým mravům, a to co nejrychleji. Malá Stáňa však neuměla pozdravit ještě ve svých deseti letech. To ale v žádném případě neznamenalo, že je to tiché dítě. Kamkoli s ní rodiče přišli, hned se vědělo, odkud vítr fouká. Největší problémy přišly, když měla jít malá Stáňa do školy. Poslouchat neuměla, učit se nechtěla. To znamenalo jen a jen trable.

Jak šel čas, dostala se i Stáňa do období puberty. Kdokoli po ní něco chtěl, hned nadávala a křičela, že nic dělat nebude. Když ji jednou maminka požádala, zda by nemohla dojít do pekárny, Stáňa opět začala svou, dnes ale přitvrdila. Žádost se jí tak dotkla, že strčila svou matku ze schodů. Maminka za svoji žádost div nezaplátila životem. Byla potlučená, samá modřina, dlouho se léčila.

Stáňa si konečně uvědomila, jaká vlastně byla. Od té doby už se na všechny usmívala, každého zdravila a tatínkovi občas pomohla i v truhlárně. Přezdívkou však domu zůstala, dům U Ukřičené Stáni.